

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **BIKE PARK, z. s.**, se sídlem Potocká 7, Brno, zastoupen Mgr. Janem Pořízkem, advokátem se sídlem Kováků 5, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 10. 2017, č. j. JMK 146651/2017, sp. zn. S-JMK 111680/2017 OD, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2018, č. j. 30 A 273/2017 - 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Městský úřad Slavkov u Brna, odbor územního plánování a životního prostředí, jako speciální stavební úřad, vydal dne 3. 7. 2017 usnesení, kterým vyslovil, že žalobce není účastníkem stavebního řízení ke stavbě „Řízení o povolení stavby – obnova propustku pod pozemní komunikací“ na pozemcích parc. č. 1452, 1618 a 2107 v katastrálním území Vážany nad Litavou. Žalobce podal proti tonuto usnesení odvolání, které žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl.

[2] Řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného krajský soud v souladu s § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), ve spojení s § 9 odst. 1 zákona č. 541/1999 Sb., o soudních poplatcích, výše specifikovaným usnesením zastavil pro nezaplacení poplatku ve stanovené patnáctidenní lhůtě. Žalobce sice předal držiteli poštovní licence podání obsahující kolkové známky poslední den stanovené lhůty (4. 1. 2018), avšak k zaplacení soudního poplatku došlo až faktickým znehodnocením kolkových známek, které soud učinil po obdržení tohoto podání (5. 1. 2018), tedy den po skončení lhůty.

II. Důvody kasační stížnosti

[3] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť je přesvědčen, že soudní poplatek za žalobu zaplatil včas a krajský soud byl k jeho zaplacení povinen přihlížet. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel shodně s krajským soudem uvedl, že posledním dnem lhůty pro zaplacení soudního poplatku byl 4. 1. 2018. V tento den také stěžovatel řádně vyhověl výzvě soudu a zaslal mu doporučenou poštou podání, na které vylepil kolkové známky v odpovídající hodnotě. Podle stěžovatele nemá oporu v zákoně názor krajského soudu, že k zaplacení soudního poplatku kolkovými známkami vylepenými na podání, které sice bylo soudu doručeno po posledním dnu lhůty, ale odesláno ještě před jejím uplynutím, se nepřihlíží. Na počítání lhůty k zaplacení soudního poplatku se samozřejmě použije § 40 s. ř. s., podle jehož odstavce 4 je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence. Lhůta ke splnění povinnosti zaplatit soudní poplatek je dle stěžovatele lhůtou k provedení úkonu jako každá jiná. Jiný výklad není možný, má-li mít účastník alespoň elementární právní jistotu, že soudní poplatek zaplatí včas a soud se bude jeho návrhem ve věci samé zabývat.

[5] Vzhledem k tomu, že zákon o soudních poplatcích platí pro soudní řízení správní i občanské soudní řízení a § 40 odst. 4 s. ř. s. je takřka identický (byť podrobnější) jako § 57 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř."), je podle stěžovatele nezbytné přihlédnout také k judikatuře civilních soudů, která předmětná ustanovení vykládá stejně jako stěžovatel – viz např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2015 ve věci sp. zn. 91 Co 44/2015. Stěžovatel dále upozornil na článek soudce Ústavního soudu JUDr. Jaromíra Jirsy „*Nejzazší okamžik zaplacení soudního poplatku*" dostupný na www.pravniprostor.cz, podle kterého § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích má charakter procesněprávní, a to proto, že poplatková povinnost je spojena s procesní činností soudu. Z toho plyne, že poplatek je do konce této lhůty zaplacen včas i tehdy, když jej poplatník v kolcích vylepí na doručenou výzvu a odevzdá podání v odvolací lhůtě orgánu, který má povinnost je doručit. Citovaný text také dle stěžovatele indikuje, jak Ústavní soud případně v posuzované věci rozhodne.

[6] Stěžovatel zdůraznil, že rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2017, č. j. 9 Afs 7/2012 – 49, kterého se dovolával krajský soud, se zabývá okamžikem zaplacení soudního poplatku bankovním převodem, stejně jako i další rozsudek ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, který byl navíc vydán za odlišné procesní situace, a podle

diametrálně odlišné úpravy placení soudních poplatků, zejména následků jejich nezaplacení. Obě rozhodnutí byla vydána před nabytím účinnosti novely zákona o soudních poplatcích č. 296/2017 Sb., a tedy podle úpravy, kdy sice soud po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku měl řízení zastavit, přihlížet ovšem musel i k jeho zaplacení po této lhůtě. Poplatek bylo možno zaplatit až do právní moci rozhodnutí o zastavení řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku, což bylo pro zmíněná rozhodnutí stěžejní. V projednávané věci je však aplikován § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích v aktuálním znění, v němž nepochybně jde o soudcovskou lhůtu, jejíž plynutí se řídí § 40 odst. 4 s. ř. s.

[7] Stěžovateli též připadá nelogický závěr rozsudku č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, podle kterého je okamžik zaplacení soudního poplatku určen teprve obliterací (znehodnocením) kolkové známky soudem, a to i kdyby podání obsahující kolkové známky bylo držiteli poštovní licence předáno včas.

[8] Krajský soud se tedy dle názoru stěžovatele nesprávně dovolával judikatury vztahující se § 9 odst. 7 předchozího znění zákona o soudních poplatcích, podle nějž soud účastníkovi žádnou lhůtu neurčoval, ačkoliv měl aplikovat § 9 odst. 1 aktuálního znění tohoto zákona, podle kterého sám stěžovateli lhůtu k zaplacení soudního poplatku určil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost má požadované náležitosti a je projednatelná.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že bylo-li řízení zastaveno, přichází pojmově v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., jako zvláštní ustanovení ve vztahu k ostatním důvodům podle § 103 odst. 1 s. ř. s. (srov. např. usnesení NSS ze dne 27. 4. 2011, č. j. 2 As 15/2011 - 111). Nejvyššímu správnímu soudu tak přísluší se v souzené věci zabývat pouze tím, zda bylo namístě řízení zastavit, tj. zda krajský soud správně a přezkoumatelným způsobem posoudil otázku včasného zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu.

[12] Zákon o soudních poplatcích byl s účinností od 30. 9. 2017 novelizován zákonem č. 296/2017 Sb. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve znění účinném po této novelizaci „[n]*ebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.*“ Podle § 9 odst. 7 „[n]*abude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.*“

[13] Změnou zákona o soudních poplatcích, provedenou touto novelou, tak došlo k určitému zpřísnění požadavků na včasnost zaplacení soudního poplatku. Před novelou totiž mohl účastník zaplatit soudní poplatek i později (po uplynutí stanovené lhůty), a to

do dne nabytí právní moci usnesení soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (viz § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, ve znění účinném do 29. 9. 2017). Současné znění zákona již pozdější zaplacení soudního poplatku neumožňuje, neboť stanovuje, že k zaplacení soudního poplatku po marném uplynutí lhůty (která musí být až na výjimky alespoň patnáctidenní) se nepřihlíží.

[14] I po uvedené novele setrval Nejvyšší správní soud na své ustálené judikatuře (viz např. krajským soudem citovaný rozsudek NSS č. j. 9 Afs 7/2012 - 49, příp. také usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 9. 2012, sp. zn. IV. ÚS 685/12, či ze dne 23. 3. 2016, sp. zn. III. ÚS 2865/15), podle které je z hlediska včasnosti splnění poplatkové povinnosti rozhodný ten den, kdy je částka soudního poplatku skutečně připsána na účet soudu (viz např. rozsudek NSS ze dne 13. 2. 2018, č. j. 7 Azs 21/2018 – 11, či ze dne 7. 2. 2018, č. j. 2 As 3/2018 – 32).

[15] Ve svém nedávném rozsudku ze dne 28. 3. 2018, č. j. 8 Afs 37/2018 – 51, Nejvyšší správní soud shrnul, že „*soudní poplatek hrazený na výzvu soudu vydanou po 30. 9. 2017 je zaplacen v den, kdy je částka soudního poplatku skutečně připsána na účet soudu (při platbě bezhotovostním převodem či poštovní poukázkou) nebo kdy se kolky, jimiž je soudní poplatek zaplacen, dostanou do dispozice příslušného soudu (k tomu srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1582/08 a tomuto usnesení předcházející rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 2 Afs 7/2008 - 144). Okamžik splnění poplatkové povinnosti v důsledku novelizace zákona o soudních poplatcích změn nedostál.*“

[16] Stěžovateli tak nelze přisvědčit, že by v důsledku změny právní úpravy nebyla ustálená judikatura týkající se včasnosti zaplacení soudního poplatku aplikovatelná.

[17] V posuzované věci Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatel současně s podáním žaloby neuhradil soudní poplatek, a proto ho krajský soud usnesením ze dne 19. 12. 2017, č. j. 30 A 273/2017 – 29, vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000 Kč a poučil ho o následcích nesplnění této výzvy. Toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 20. 12. 2017 a patnáctidenní lhůta ke splnění poplatkové povinnosti tak uplynula dne 4. 1. 2018. V tento den podal stěžovatel na poštu podání s nalepenými kolkovými známkami ve výši 3.000 Kč. Krajskému soudu bylo toto podání doručeno dne 5. 1. 2018, tedy den po uplynutí patnáctidenní lhůty.

[18] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že k zaplacení soudního poplatku dochází až dne, kdy se podání s vylepenými kolkovými známkami v odpovídající hodnotě dostalo do dispozice příslušného soudu, a mohlo tak dojít ke znehodnocení (obliteraci) kolků. Takový závěr je plně v souladu s dosavadní ustálenou judikaturou. Soud jen uvádí na pravou míru, že není podstatné, kdy dojde k samotné obliteraci kolků (tento okamžik je právně bezvýznamný, neboť k němu – byť chybou – ani nemusí dojít), rozhodný je den zaplacení, tedy den dojití soudu (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. IV. ÚS 1582/08).

[19] V rozporu s uvedenou judikaturou je názor stěžovatele, že postačí, aby bylo podání s kolkovými známkami v souladu s § 40 odst. 4 s. ř. s. poslední den lhůty podáno na poště.

Výklad pojmu „zaplacen“ ve smyslu § 9 zákona o soudních poplatcích provedl Nejvyšší správní soud ve zmiňovaném rozsudku č. j. 9 Afs 7/2012 – 49, v němž uvedl: „*pojem zaplacen je nutno vykládat ve smyslu hmotněprávním, tj. že povinnost uhradit soudní poplatek je splněna až okamžikem připsání peněžní částky na účet soudu. Až v tomto okamžiku je totiž bez dalšího postavena najisto faktická dispozice soudu s poukázanou částkou a je bez jakýchkoli pochybností potvrzeno, že účastník řízení skutečně soudní poplatek v souladu s pokyny soudu zaplatil. Do doby, než je částka připsána na účet soudu, je nejisté, zda účastník řízení požadovanou částku na účet soudu skutečně odeslal a zda vůbec bude tato částka na účet soudu poukázána. Tento výklad odpovídá významu, který je pojmu zaplacen obecně přisuzován, tj. faktické dispozici příjemce uhrazenou peněžní částkou. Z hlediska včasnosti splnění uvedené povinnosti tedy není rozhodné, kdy účastník částku soudního poplatku ze svého bankovního účtu poukáže (resp. kdy dá pokyn bance k bankovnímu převodu), ale je rozhodný až ten den, kdy je částka skutečně připsána na účet soudu*“. Obdobně tedy i v případě placení kolkovými známkami je třeba mít soudní poplatek za zaplacený tehdy, když se kolkové známky dostanou do dispozice příslušného soudu. Na tento výklad nemá vliv ani změna právní úpravy novelou zákona o soudních poplatcích účinnou od 30. 9. 2017.

[20] Vzhledem k tomu, že soudní poplatek je daní [viz § 2 odst. 3 písm. a) č. 280/2009 Sb., daňového řádu], je namístě odkázat také na § 166 odst. 1 daňového řádu, podle kterého „[z]*a den platby se považuje a) u platby, která byla prováděna poskytovatelem platebních služeb nebo provozovatelem poštovních služeb, den, kdy byla připsána na účet správce daně, b) u platby prováděné v hotovosti u správce daně den, kdy úřední osoba platbu převzala, nebo c) u platby prováděné bezhotovostním převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty nebo obdobného platebního prostředku, den, kdy ten, kdo daň platí, předal platební příkaz správci daně.*“ I z této úpravy tak jednoznačně plyne, že poplatek je zaplacen dnem, kdy se dostane do dispozice správce daně.

[21] Pokud stěžovatel argumentuje článkem soudce JUDr. Jaromíra Jirsy „*Nejzazší okamžik zaplacení soudního poplatku*“, který odkazuje na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2015 ve věci sp. zn. 91 Co 44/2015, je třeba uvést, že se týkají výkladu § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, ve znění před novelou, v civilním řízení, kde měl žalobce možnost zaplatit soudní poplatek nejpozději do konce lhůty k odvolání proti usnesení o zastavení řízení. Soud zde dospěl k závěru, že lhůta dle uvedeného ustanovení zákona o soudních poplatcích je procesní a je tak zachována, je-li posledního dne učiněn úkon u soudu nebo podání odevzdáno na poštu (§ 57 odst. 3 o. s. ř.). Tento závěr odpovídá dosavadní rozhodovací praxi v občanskoprávním řízení, která považuje lhůtu stanovenou uvedeným ustanovením zákona o soudních poplatcích za procesní (viz usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 30. 4. 2004, sp. zn. 18 Co 132/2004, či obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2856/2015). Ustálená judikatura správních soudů ve vztahu k § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích v předchozím znění (podle kterého bylo možno soudní poplatek ve správním soudnictví zaplatit do právní moci usnesení o zastavení řízení) je však rozdílná, neboť dovozuje, že pojem „zaplacen“ je naopak nutno vykládat ve smyslu hmotněprávním a soudní poplatek se tak musí do posledního dne lhůty dostat do dispozice soudu. Nejvyšší správní soud důvod pro odklon od své dosavadní rozhodovací praxe neshledal.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[22] Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační námitky stěžovatele nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2018

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu